

PROF. DR. PETER SEIXAS ile RÖPORTAJ¹

Sibel YALI*

Peter Seixas, British Columbia Üniversitesi Müfredat ve Pedagoji Bölümü Emeritus Profesörüdür. Üniversitedeki görevinden önce uzun yıllar sosyal bilgiler öğretmenliği yapmıştır. Öğretim üyeliği sürecinde Kanada Araştırma Başkanlığı ve Tarihi Bilinç Araştırması Merkezi Kurucu Direktörlük görevlerini de yürütmüştür. Genel olarak akademik çevrelerin, okulların ve popüler kültürün karşıtlık ortamlarında, geçmişin anlamları, temsilleri ve kullanımlarıyla ilgilenmektedir. Tarihsel düşünce, tarih müfredatı ve tarih öğretimi üzerine kitap, makale ve konferansları bulunmaktadır. Seixas, öğretmenlerin tarihsel düşüncelerini sınıflarına dâhil etmesine yardımcı olmak için tasarlanan “The Big Six Historical Thinking Concepts” adlı çalışması ile bilinmektedir.

SY. Profesör Seixas, sizi Tarihsel Düşünme Projesi'nden biliyoruz. Ancak bu Projeden bahsetmeden önce sizi biraz tanıyabilir miyiz?

PS. New York'ta doğdum, Pennsylvania'daki Swarthmore Koleji'ne lisans eğitimim için gittim. ABD'nin Vietnam'da savaş açtığı dönemde Kanada'ya taşındım. Daha sonra sosyal bilgiler öğretmeni oldum ve tarih alanına yoğunlaştım. Los Angeles Kaliforniya Üniversitesi'nde Tarih Bölümü'nde doktora yaptım. Sonra Kanada'ya geri taşındım. Kariyerim 1990'da British Columbia Üniversitesi'nde başladı ve 2016'da oradan emekli oldum.

¹ Bu röportaj, Temmuz-Ağustos 2017 tarihli e-posta yazışmalarından derlenmiştir.

* İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Avrupa Birliği Anabilim Dalı, E-posta: ataman_si@yahoo.com

SY. Peki bir tarihçi olmaya nasıl karar verdiniz? Bununla ilgili faktörler nelerdi?

PS. Rastlantı sonucu denebilir: öğrendikçe daha fazlasını öğrenmek istedim. İlk önce liselerde tarih öğrettim. Sonra tarih eğitiminde yüksek lisans yaptım. Daha sonra, bu alanda çalışmak istedim ve UCLA'da doktora yapmaya karar verdim.

SY. Bir tarihçi olmasaydınız hangi alanda uzmanlaşmak isterdiniz?

PS. Eğer bir tarihçi ve öğretmen olmasaydım, bir gazeteci olmak isterdim. Açıkçası, bu iki alanın birbirleriyle yakından ilişkili olduklarını düşünüyorum. Trump'un Amerika'daki zaferini tarih eğitiminin başarısızlığı olarak görüyorum: şimdi doğru yapmak için gazetecilere güvenmeliyiz.

SY. Tarih Bilinci Araştırma Merkezi'nin (CSHC) kurucu direktörüydünüz. Böyle bir merkez kurmaya nasıl karar verdiniz?

PS. 2001'de Kanada Araştırma Başkanlığına layık görüldüm. Bu ödül bir araştırma merkezi kurma daveti ile birlikte geldi. Eğitim ve tarih bilinci üzerine çalışan Jörn Rüsen'den esinlenerek Almanya'daki iki konferansa katıldım. Bu fikrin İngilizce konuşan tarih eğitimcileri için muazzam bir vaatte olduğunu düşünmüştüm, fakat o zamanlar tarih bilinci İngilizcede kullanılan kelime haznesi içinde değildi.

SY. Son cümle ile ne kastettiğinizi anlamadım. Acaba bize bu konu hakkında örnek verebilir misiniz?

PS. Tarih bilincinin öğretilmesi, öğrencilerin tarihin akışında kendi yerini düşünmesini ister; bu nedenle onları tarihin şekillendirilmesinde aktif katılımcı rolünü görmek için onları pasif bir rolün ötesine taşır; bu hem geçmişin hikâyesi hem de geleceğin gerçekliğidir.

SY. CSHC hangi program ve etkinliklere ev sahipliği yapıyor?

PS. İlk zamanlar, davet ettiğimiz bilim adamlarına ev sahipliği yaptık, öğretmenler ve profesörler için konferanslar düzenledik. 2006'dan sonra ana odağımız "Tarihsel

Düşünme Kriterleri" oldu ve bu süreç "Tarihsel Düşünme Projesi"ne dönüştü. Proje kesinlikle en büyük etkiye sahip olan programdı.

SY. CSHC'de tarih eğitimi ve tarih bilinci üzerine dersler de düzenleniyor. Bu dersler hakkında felsefeniz çerçevesinde biraz bilgi verir misiniz?

PS. CSCH aslında bir araştırma merkezi idi, bu nedenle bağımsız olarak ders vermedi. Bununla birlikte, öğretmenler ve CSHC çalışmaları ile yakından ilişkili olan lisansüstü öğrenciler için dersler vardı. En önemli lisansüstü dersi, bölgedeki araştırma literatürünü araştıran "Tarihsel Kavrama Sorunları" idi. 2010'dan itibaren, öğretmenler ve müze profesyonelleri için bir hafta süreli yaz kursları hazırladık. Bu benim emekliliğim sonrasında da devam eden bir çalışma. Geçtiğimiz hafta, 60 öğretmen, lisansüstü öğrenci ve müze eğiticisi, Kanada'nın başkenti Ottawa'da 2017 Tarihi Düşünce yaz kursu için toplandı ve önümüzdeki yaz da bir tane daha oluşturmayı planlıyoruz. Bu kurslara uluslararası eğitimciler de katıldı.

SY. Böyle bir organizasyona katılım için hangi kriterler aranıyor? Zira demokratik ve özgürleştirici bir tarih eğitimi için ulusal müfredatta bazı sınırlamalar söz konusu. Teori ve uygulama çatışmalı alanlar. Önerilerinizi öğrenebilir miyiz?

PS. Herhangi bir öğretmen, lisansüstü öğrenci veya müze eğiticisi bu kurslara katılabilir. Mürakat edenleri başvuru sırasına göre kabul ediyoruz. Kendi ülkelerindeki siyasi kısıtlamalar nedeniyle katılmasına izin verilmeyen bazı öğretmenler olup olmadığını soruyorsanız bu konuda bilgi sahibi değilim.

SY. Tarih müfredatı ve tarih öğretimi konusundaki makalelerinizde tarihsel düşüncenin önemini vurguluyorsunuz. Tarihi düşünmeyi nasıl tanımlayabileceğinizi merak ediyorum. Bu konu üzerinde önemle durmanızın sebebi nedir?

PS: Benim en iyi tarihsel düşünce tanımımı, "altı tarihsel düşünce kavramı" özetliyor. Bence bunların hepsi birbirleri ile ilintili olarak tarihsel düşünmeyi içeriyor. Tarih eğitiminin amacının, öğrencilerin kendilerini daha geniş bir tarih bağlamında

konumlandırmalarına yardımcı olmak olduğuna inanıyorum: geçmişi anlamak; böylece geleceğe yönelik bir bakış açısıyla hareket etme olasılıklarını ve kısıtlamalarını görebiliyorlar. Tarih, ilham verir ve çözüm üretir, aynı zamanda alçak gönüllülük de sağlar – tüm bunlar daha iyi bir gelecek için eylem planlamasında gereklidir.

SY. Böyle bir eylem için, hangi adım, tarihsel düşünce eğitiminde en önemli aşama olabilir?

PS. Bence eğitim, öğrencilerin geçmişin nasıl şekillendiğini onların anlamalarına yardımcı olmak üzere fikirlere uzun ve tutarlı bir şekilde yansımından ibarettir. Bunlar, genellikle belirli bir ders veya konu ile şekillenmeyen derin düşünce alışkanlıklarıdır.

SY. Milli müfredatlardan, okullarda tarih öğretimi çerçevesinde bazı gelişmeler olduğunu biliyoruz. Birçoğunun resmi ve dini anlatının etkisi altında olduğunu da biliyoruz. Bu konuda ne düşünüyorsunuz? Genel müfredat hakkındaki fikirlerinizi ve eleştirilerinizi öğrenebilir miyiz?

PS. Elbette ki bu, ülkeden ülkeye değişiyor ve bu noktada pek çok ülkede ciddi bir karışıklık yaşandığı malum. Neyse ki, Kanada'da, ulusal ve dini anlatıları eleştirel olarak incelemek, işlevlerini anlamak ve alternatifleri değerlendirmek üzere öğrencilerle çalışmak için yeterli fırsat var. Böyle bir durumda olduğumuz için ne kadar şanslı olduğumuzu anlıyoruz.

SY. Özellikle resmi tarih öğretiminin zorunlu olduğu bizim gibi ülkelerde bu tarz bir müfredat değişikliği sizce mümkün mü?

PS. Türkiye'deki müfredat hakkında bilgi sahibi değilim. Eğitim meselesinde önümüzdeki yılların ne getireceği konusunda yorum yapmam oldukça güç.

SY. Çalışmalarınızdan birinde, öğrencilerin liseyi bitirdiklerinde ne bilmeleri/öğrenmeleri ve yapmaları gerektiği hakkında soru soruyorsunuz. Bu sorunun bir cevabı var mı?

PS. 9 numaralı sorunun cevabında izah etmeye çalıştığım üzere bence bu soru çok genel bir şekilde yanıtlanabilir. Ancak buna cevap vermek, burada çok fazla zaman ve yer kaplar. Ayrıca cevap tarihin öğretildiği belirli bağlamlara da bağlıdır.

SY. Size göre, birkaç yıllık okul eğitimini kapsayan bir tarih müfredatının temeli nedir?

PS. Tarihsel düşünce karmaşıktır. Ampul yakmaya benzemez. Çocuklar birdenbire "tarihsel düşünme" yapmazlar. Kanıtlarla çalışarak, karmaşık nedensel açıklamalara değer vererek, dünyanın daha fazla bölgesini ve gelişme dönemlerini anlayarak, ne sadece kişisel ne de bir kimsenin kişisel tarihinden tamamen kopuk tarihlerin nasıl yazıldığını öğrenerek bu beceriyi kazanmak yıllar sürer.

SY. "Büyük Altı" adlı kitabınızda, eğitimcilerin tarihsel düşünmeyi daha iyi anlamalarını ve model etkinlikler ve öğretim stratejileri yoluyla altı tarihsel düşünce kavramını sınıflara entegre etmelerini öneriyorsunuz. Bu stratejilerle, 21. yüzyıl için eleştirel tarih okur-yazarlığı geliştirilmesi mümkün mü?

PS. Ben mümkün olduğunu düşünüyorum. Ancak kolay bir formül yok. Bu kitaptan ziyade düşünceli, empati kurabilen, iyi öğretim ve iletişim becerilerine sahip öğretmenlerin önemli olduklarını düşünüyorum.

SY. Öğretimde insan faktörü çerçevesinde sizinle aynı fikirdeyim. Bununla birlikte, stratejiler de önemli. Bize bu kavramlar hakkında biraz bilgi verebilir misiniz?

PS. Halihazırda çevirisi yapılan metin² üzerinden bu konuda kısaca bilgi edinmeniz mümkün.

SY. Kanada'da eleştirel tarih okuryazarlığını geliştirmek için, Tarihsel Düşünme Projesi sizin tarafınızdan geliştirildi ve yönetildi. Bu projede, tarihsel düşünme

---

² Çeviri, TUHED'in Mayıs 2018 sayısında yayınlanacaktır. Metnin orjinaline http://historicalthinking.ca/sites/default/files/files/docs/Framework_EN.pdf adresinden erişilmektedir.

becerileri ve öğrencilerin yetenekleri üzerine bir değerlendirme için bir çerçeve öneriyorsunuz. Proje ve sonuçları hakkında bizi bilgilendirir misiniz?

PS: Tarihsel Düşünme Projesi hakkında bilgi bulmanın en iyi yolu, web sitemize bakmak olacaktır: www.historicalthinking.ca Proje çok başarılıydı ve Kanada müfredatında ve ders kitaplarında büyük değişiklikler yapıldı. Bence kariyerimin en büyük başarısı oldu.

SY. Bu proje ile müfredatta ne gibi değişiklikler meydana geldi? Kısaca bahseder misiniz?

PS. Kanada'daki her bölge kendi müfredatından sorumludur. Benim bulunduğum bölgede, öğretmenlerin altı kavramı kullanarak tarih öğretmeleri beklenmektedir. En büyük eyalet olan Ontario'da müfredat, tüm tarih dersleri için altı kavramın 5'ini zorunlu kılar ("başka yönlerden öğretildiğini söyleyerek" etik boyutu "nu reddetmiştir.) Diğer bölgeler, belirli dersler için benzer reformlar yapmıştır, ancak bunlar TÜM tarih sınıfları için zorunlu değildir.

SY. Son soru, mesleğin geleceği ile ilgili olarak üşüncelerinizi öğrenebilir miyiz?

PS. Tarih eğitiminin geleceği, devletin elindedir ve politikaya tabidir. Bununla birlikte, tarih öğretmenlerinin ve profesörlerinin kuruluşları ve yayınları -özellikle de birlikte çalıştıklarında- yönü şekillendirmede güçlü bir ses olabilir diye düşünüyorum.

Bu soruların her biri elbette benim burada belirttiğimden daha fazla bir cevabı hak ediyor. Cevaplarım umarım bu soruları açıklamada biraz yardımcı olurlar. Kısacası, bazı fikirler sunma fırsatınız için teşekkür ederiz.

SY. Sayın Profesör, zaman ayırdığınız için biz teşekkür ederiz.

INTERVIEW³ with PROFESSOR PETER SEIXAS⁴

Sibel YALI**

SY. Professor Seixas, we know you from the Historical Thinking Project. But before talking on this Project I would like to start with your giving us some brief biographical information?

PS. I was born in New York, went to Swarthmore College in Pennsylvania for my undergraduate work. I moved to Canada during the time when the US was waging war in Vietnam. I then became a social studies teacher and started graduate work in history. I completed a PhD in History at the University of California at Los Angeles. I then moved back to Vancouver, in Canada. I started my career as an academic in 1990 at the University of British Columbia and retired a year ago, in 2016.

SY. And how did you come to be a historian? What were the factors involved in that?

PS. I stumbled into being a historian: the more I learned, the more I wanted to learn. First I taught history in high schools. Then I did a masters degree in history of education. Then I decided I wanted to study history more deeply and did the PhD at UCLA.

SY. That is interesting. Have you ever thought If you were not a historian what you would probably have studied?

PS. If I had not been a historian and teacher, I would have liked to be a journalist. Obviously, they're closely related. I view Trump's victory in the United States as a failure of history education: now we will have to depend on journalists to make it right.

---

³ This interview was an e-mail correspondences, August 2017.

⁴ Emeritus Professor. He is considered as an important name in history education and critical thinking.

** İstanbul University, Social Sciences Institute, Department of European Union, E-mail: ataman_si@yahoo.com

SY. You were the founding Director of the Centre for the Study of Historical Consciousness (CSHC). How did you decide to found such a centre?

PS. I was awarded a Canada Research Chair in 2001. That award came along with an invitation to start a research centre. I had attended two conferences in Germany inspired by Jörn Rüsen, who was working on education and historical consciousness. I thought the idea held tremendous promise for English-speaking history educators, but it really wasn't part of the vocabulary, in English, at the time.

SY. I did not understand your last sentence. I wonder if you may give us some examples about this promise?

PS. Teaching for historical consciousness demands that students think about their own place in the flow of history, so it moves them beyond a passive role to see their role as active participants in shaping history—both the story of the past, and the reality of the future.

SY. I wonder what kind of programs and events have been held by CSHC?

PS. In the early days, we hosted visiting scholars, organized conferences for teachers and professors. After 2006, the main focus was the "Benchmarks of Historical Thinking," which became the Historical Thinking Project. That was definitely the program that had the greatest impact.

SY. Within the CSHC, there have also been organized the courses on history education and historical consciousness. Could you tell us a little bit about these courses in the frame of your philosophy?

PS. The CSCH was actually a research centre, so it did not, independently, offer courses. However, there were courses, both for teachers and for graduate students that were closely related to the CSHC work. The flagship graduate course was "Problems in Historical Understanding," which surveyed the research literature in the area. From 2010, we also ran Summer Institutes, one week long, for teachers and museum professionals. That is the one piece that has continued after my retirement. Last week, 60 teachers, graduate students and museum educators gathered in Ottawa, Canada's capital, for the 2017 Historical Thinking Summer Institute, and we plan to run one next summer as well. A number of international educators took part.

SY. Such an organization what are the criteria for being taken part? Since there are some limitations of national curricula for a democratic and emancipatory history education. For the teachers this is very difficult to do so. May I learn your suggestions?

PS. Any practicing teacher, graduate student, or museum educator can take part. We accepted people on a first-come/first-served basis. In the second part of your question, I guess you are asking whether there were some teachers who were not permitted to take part because of the political restrictions in their own countries. I am not aware of anyone who was not permitted to travel to Canada for the Summer Institutes.

SY. In your articles on history curriculum and history teaching you have been emphasising on the significance of historical thinking. I wonder how you can define the historical thinking, why it is significant and also if you could explain why it was this specific topic that you wanted to teach?

PS. My best definition of historical thinking is embodied in the six historical thinking concepts. I think these, all acting in relation to each other, comprise historical thinking. I believe that the goal of history education is to help students locate themselves in a larger context of history: to understand the past so that they can see the possibilities for, and constraints on, their taking action with a view towards the future. History provides inspiration and resolve but also humility—both are necessary in planning action for a better future.

SY. For such an action, which step may be the most important phase for historical thinking education?

PS. I think education is made up of a long, consistent exposure to ideas to help students understand how the past has shaped the present. Their are deep habits of thinking that don't usually take shape with one particular lesson or topic.

SY. From the national curriculums we know that there are some developments in the frame of history teaching in the schools. We also know that many of them are under the influence of official and religious narrative. What do you think on this issue? Can we learn about your ideas and critique on the general curriculums.

PS. This, of course, varies tremendously from country to country, and we seem to be in a moment of considerable upheaval in many countries at this point. Fortunately, in Canada, there is ample opportunity to work with students to critically examine national and religious narratives, to understand their functions, and to consider alternatives. We understand how fortunate we are to be in such a situation.

SY. Do you think that it is possible to alter the curricula in such a way in the countries like us?

PS. You probably understand the situation in Turkey better than I do. From what I read here, it sounds as though you are in a very difficult time, and it is hard to know exactly what the educational environment will look like two or three years from now.

SY. One of your works you are asking about what students should know and be able to do when they are finished their years of school history. I was wondering whether there is a sufficient answer of this question?

PS. I think it can be answered in very general ways—looking back to my response to question #9. But to answer it specifically would take too much time and space here; and it also depends on the particular context where history is being taught.

SY. According to you what is the basis for a history curriculum that extends over multiple years of schooling?

PS. Historical thinking is complex. It is not like turning on a light-bulb. Children don't all of a sudden "think historically." It takes years of building competence in working with evidence, appreciating complex causal explanations, understanding more regions of the worlds and periods of development, learning how to write in ways that are neither merely personal nor entirely disconnected from one's personal history.

SY. In your book namely "The Big Six" you are suggesting educators to better understand historical thinking and to integrate six historical thinking concepts into classrooms through model activities and teaching strategies. By these strategies is it possible to promote critical historical literacy for the 21st century.

PS. I think it is possible. But there is no easy formula. Thoughtful, empathetic teachers, with good teaching and communication skills are crucial, even if they have already purchased a copy of *The Big Six Historical Thinking Concepts*

SY. I agree with you in the frame of human factor in teaching. Nevertheless the strategies are also significant. I wonder you may tell us briefly about these concepts.

PS. I have written about them already in the document that you translated⁵ and, with some modification in The Big Six.

SY. For promoting critical historical literacy in Canada the Historical Thinking Project was developed and directed by you. In this Project you are suggesting a framework for an assesment on historical thinking skills and abilities of the students. Can you inform us about the Project and its results?

PS. I think the best way for people to find out about the Historical Thinking Project would be to look at the website: www.historicalthinking.ca It was very successful, and resulted in majör changes in Canadian curriculum and textbooks. I think it was the greatest achievement of my career.

SY. I wonder what kind of changes ocured in the curriculum thanks to the Project? Can you mention us briefly?

PS: Each province in Canada is responsible for their own curricula. In my own province, teachers are supposed to teach history using the six concepts. In Ontario, the largest province, the curriculum mandates five of the six concepts for all history classes (they omitted “the ethical dimension,” saying that it was taught in other ways.) Other provinces have made similar reforms for particular courses, though not necessarily for ALL history classes.

SY. For the last question you may want to share your ideas with us about the future of the profession.

PS. The future of history education is very much in the hands of the state, and subject to its politics. However, I do think that organizations and publications of history teachers and professors—particularly if they work together—can be a strong voice in shaping the direction. These have been very stimulating questions, and, of course, every one of them deserves much more of an answer than I have provided here. But

---

⁵ Translation is going to be published in the next issue of TUHED (May 2018). URL address for the original document is http://historicalthinking.ca/sites/default/files/files/docs/Framework_EN.pdf

I hope they help a bit. Thank you for the opportunity to lay out some ideas, however briefly.

SY. Thank you Professor.